

Täysistunto

Tiistai 3.11.2015 klo 13.59—22.02

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä

Hallituksen esitys HE 87/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Ministeri Rehn, olkaa hyvä.

Keskustelu

21.09 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä. Tässä ehdotetussa laissa on säännökset yhtiön tarkoituksesta ja tehtävistä sekä toimintaperiaatteista, omistajaohjauksesta, rahoituksesta ja tiedonantovelvollisuudesta. Finpron yhtiöittäminen on hyväksytty syyskuun puolivälissä talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa, minkä lisäksi valtioneuvoston yleisistunto päätti valtuuttaa kuukausi sitten työ- ja elinkeinoministeriön perustamaan Finpro Oy -nimisen osakeyhtiön.

Tämän Finpro ry:n yhtiöittämisen keskeisenä tavoitteena on ollut valtion omistajaohjauksen vahvistaminen Finprossa, josta on uudistamisen ja kehittämistyön myötä tullut lähes täysin valtion rahoittama organisaatio. Finpro ry:n toiminnot, varat, velat ja vastuut tul-taisiin siirtämään Finpro Oy:lle, mutta itse yhtiöittäminen ei tapahdu lailla vaan yksityis-oikeudellisena oikeustoimena Finpro ry:n ja Finpro Oy:n välillä. Tämän esityksen mu-kaan Finpro Oy on Suomen valtion täysin omistama, voittoa tavoittelematon ja julkisia palveluita tarjoava osakeyhtiö, joka jatkaa siis ry:n toimintaa. Finpro Oy:n omistajaoh-jauksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Tämän Finpro Oy:n toiminnan tarkoituksena on suomalaisten yritysten kilpailukyvyyn, kansainvälistymisen ja viennin edistäminen, yritysten kansainväliseen kauppaan ja talou-teen liittyvän osaamisen kehittäminen, ulkomaisten investointien ja pääomasijoitusten edistäminen Suomeen sekä ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistäminen, ke-hittäminen ja tutkiminen. Esityksen tavoitteena on osana laajempaa Finpron toiminnan uu-distamista ja kehittämistä yhtenäistää tämä Finpro Osakeyhtiön lainsäädännöllinen asema muiden vastaavien TEM-konserniin elikkä työ- ja elinkeinoministeriön ohjaukseen kuulu-vien organisaatioiden kanssa ja vahvistaa yhtiön asemaa voittoa tavoittelemattomana jul-kisia palveluita tarjoavana yhtiönä.

Tämä liittyy myös Team Finlandin toiminnan kehittämiseen vientiponnistelujen tuke-miseksi, joita opposition taholta on aivan oikein peräänkuulutettu. Team Finlandin koti-maan palvelumalli on uudistettu elokuussa. Uuden mallin ajatus, asiakaslähtöisyys, on yk-sinkertainen: pk-yritys saa kaikki tarvitsemansa palvelut yhdeltä luukulta, liittyvät-pä ne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

sitten rahoitukseen, kansainvälistymiseen tai viennin edistämiseen. Myös Team Finlandin ulkomaanverkostoresursseja lisätään osana kärkihankkeita, ja Team Finlandin kasvuohjelmiin tulee lisärahoitusta yhteensä 25 miljoonaa euroa, joka kohdennetaan etenkin biotalouden, cleantechin, terveysteknologian ja digitalisaation viennin edistämiseen.

21.12 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Suomen vienti on saatava nousuun, siitä olemme tässä salissa yhtä mieltä. Mutta miten Suomi on joutunut vaikeuksiin? Tämä nyt käsiteltävä hallituksen esitys kertoo yhden surullisen syyn.

Elinkeinoelämän oma organisaatio Finpro ry oli aikanaan muun muassa Maailmanpankin kehuma esikuva kaikkien maiden viennin edistämiseksi. Kansainvälistymiskonsultit auttoivat ennen kaikkea pieniä ja keskisuuria yrityksiä 60 vientikeskuksessa — 1 700 toimeksiantoa joka vuosi. Vaikka organisaatio oli yksityinen, se sai valtion tukea, joten kaateelliset kilpailijayritykset kantelivat EU:lle. Kateus vie kalat ja ankeriaat vesistä, mutta nyt nämä yritykset tekivät suuren tuhon. Silloinen ministeri Vapaavuori ei jäänyt edes odottamaan vastausta Brysselistä vaan painoi heti paniikkinappulaa. Ydintoiminto, kaupallinen konsultointi, yksityistettiin, se myytiin Soprano Oyj:lle, ja kaupan junailivat Finpron hallituksen puheenjohtaja, vuorineuvos Harri Kerminen ja Soprano Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Anne Berner. Porvarihallituksessa on siis ensi käden tietoa siitä, miten Suomelle elintärkeä kansainvälisyysosaaminen ajetaan alas juuri silloin, kun sitä tarvittaisiin kipeimmin.

Soprano Oyj teki tuhotyön ennätysajassa. Yksityistäminen tapahtui viime vuonna, ja nyt Finproa ei käytännössä ole. Toistakymmentä vientikeskusta suljettiin, yli sata ammattilaisista irtisanottiin — heistä, jotka eivät olleet ehtineet vielä paeta palavista raunioista jo aikaisemmin. Tämän vuoden ensimmäisen kahdeksan kuukauden aikana konsultointihakemuksia on tullut 150, siis kymmenesosa aikaisemmasta tahdistä. Kaikkein karmeinta on, että matkailun edistämiskeskus, Mek, sulautettiin tähän konkurssipesään, ja nyt matkailuakaan ei käytännössä edistä kukaan. Tämä oli siis ministeri Bernerin työnäyte ministeriksi: suuren yrityksen johtaja johti pienet yritykset umpikujaan. Kiinnitin tosin huomiota siihen, että ministeri Rehn näki tämän alasajon uudistamisena ja kehittämisenä. Tämä uusi kieli on tietysti tuttua hallituksen muistakin esityksistä. Luoja varjele meitä enemmältä uudistamiselta ja kehittämiseltä.

Ja tässä sitä nyt ollaan, saappaat täynnä suovettä. Nyt tämä esitys Finpro Oy:stä yrittää korjata sen, minkä Kerminen ja Berner rikkoivat, mutta samalla käy ikävä kyllä ilmi, että siitä ei saa kalua. Esityksen perusteluista paistaa neuvottomuus ja suoranainen epäusko siihen, että Finpro löytäisi yhtäkkiä uskottavan roolin siinä kaupallisessa työssä, joka on nyt jätetty yksinomaan Suomen edustustoille maailmalla. Selkeimmin tämä käy ilmi työpaikkailmoituksesta, jossa ulkoministeriö hakee palvelukseensa kuutta kansainvälisen liiketoiminnan asiantuntijaa, siis omaan verkostoonsa. Miksi heitä ei palkata nyt tähän uljaaseen uuteen Finprohon? Luultavasti siksi, että ammattilaiset tuolla kentällä eivät jää odottelemaan, minkälainen himmeli Finprosta rakentuu. Työtä on koko ajan, työllä on kiire, työtä on paljon. Finpron luhistumisen jälkeen suma on purkamatta.

Pahin ja ikävä kyllä todennäköisin vaihtoehto on, että Finpro Oy:stä tulee pelkkä kulis, jos se saadaan jonakin päivänä käyntiin. Liian vähillä resursseilla, liian vähäisellä kokemuksella, liian vähillä kontakteilla muka autetaan yrityksiä, ja asiakkaiksi jäävät ne, jotka eivät saa aitoa apua ja hyötyä muualta. Olisikin parasta, että Finprolle tehtäisiin reilu saattohoito ja vahvistettaisiin edustustojen kaupallisia osastoja, kuten siis tässä työpaik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

kailmoituksessa tehdäänkin. Virkamiesten ja konsulttien kallis aika ja energia kannattaisi suunnata suoraan keskisuuriin vientiyrityksiin, jotka ovat Suomen talouden tulevaisuuden toivo ja kasvun moottori.

Olen suuresti ilahtunut siitä, että yli sata keskisuurta yritystä on perustanut yhteisen Kasvuryhmän sparraamaan toisiaan teemalla "yrittäjäyys takaisin yrittäjyyteen". Tällä asenteella Suomi pelastuu valtiosta huolimatta, valtion estämättä.

Kun pieni yritys haluaa kansainvälistyä, sitä ei saa jättää oman onnensa nojaan. Yritysten välistä yhteistyötä täytyy määrätietoisesti rakentaa, koota strategisille osaamisaloille yritysten ryppäitä, klustereita, ja niille yhteinen markkinointi, sopimusoikeuden, kaupan- teon osaamisen rakenne. Aikaa ei ole hukattavaksi. Nyt tarvitaan rautaista ammattitaitoa, määrätietoista myyntityötä, kansainvälistä kassavirtaa, menestystä ja työtä Suomelle.

Finpro Oy ei tähän haasteeseen pysty vastaamaan. Traagistahan tietysti on, että meillä oli vielä viime vuoteen saakka toimiva organisaatio mutta ei ole enää, kiitos muiden muassa Anne Bernerin. Meillä on syytä toivoa, suorastaan rukoilla, että hänen seuraavat yksityistämisensä eivät epäonnistu yhtä kohtalokkaasti.

21.18 Sanna Lauslahti kok: Arvoisa puhemies! Edellinen puhuja nosti tiettyjä huolenaiheita esille, ja jäin myös pohtimaan sitä, mitkä ovat tässä ne hyvät puolet ja mitkä ovat huonot puolet. Voi sanoa tietenkin sen, että osakeyhtiö on selkeä juridinen muoto ja siltä osin varmasti kohtuullisesti omistajaohjauksen hallittavissa, mutta sitten tietenkin herää kysymys, millä tavalla se yhteistyö sitten sujuu siellä käytännön rajapinnoissa, joissa ollaan osakeyhtiö ja sitten valtion virkamiesorganisaatio.

Se, mikä tässä myös jäi pohdituttamaan, on se, että nykyinen yhdistysmuotoinen toiminta on kuitenkin yli 400 muuta toimijaa kerännyt mukaansa ja sitä kautta luonut omanlaisensa ekosysteemin, jossa asianosaiset ovat eräällä tavalla mukana sen toiminnan ohjaamisessa. Ja kun osakeyhtiön osalta se tulee olemaan sataprosenttisesti valtion omistajaohjauksen ja omistuksen alla, niin herää pohdinta, millä tavalla aiotaan pitää nämä aikaisemmin aktiivisesti yhdistyksen toiminnassa olleet tahot mukana. — Kiitos.

21.20 Elinkeinoministeri Olli Rehn: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia näistä puheenvuoroista, joissa käsiteltiin Finpron historiaa ja tulevia näköaloja.

Edustaja Harakka maalaili Finpron nykytilaa ja historiaa aika synkin sävyin. SDP:hän oli hallituksessa silloin, kun näitä ratkaisuja tehtiin, niin että teillä on varmasti ensi käden tietoa näistä menneistä tapahtumista. Oma arvioni Finpron työn saldosta on kuitenkin tasapainoisempi. Lyhyen ministerikokemukseni nojalla voin todeta, että ulkomaanverkosto toimii sangen hyvin ja siellä on totuttu toteuttamaan tätä viennin edistämistä ja yritysten kansainvälistymistä hyvässä yhteistyössä sekä suomalaisten yritysten että ulkoministeriön kanssa. Olimme muun muassa viime viikolla Emiraateissa edistämässä cleantechiä ja terveysteknologiaa ja presidentti Niinistön johdolla pari kolme viikkoa sitten Turkissa edistämässä pitkältä samoja aloja eli bioenergia- ja cleantech-alan yritysten vientiä ja kansainvälistymistä näillä kasvavilla, nousevilla markkinoilla. Tulemme myöskin suuntaamaan resursseja kasvaville markkinoille sekä tiettyihin Aasian maihin että Lähi-itään, kuten Yhdistyneeseen arabiemiirikuntiin, ja myös Yhdysvaltoihin.

Sen sijaan kotimaassa on ollut puutteita ja yritykset ovat esittäneet kritiikkiä sitä kohtaan, millä tavalla Finpro ja Team Finland toimivat kotimaassa, ja sen takia nimenomaan tämä Team Finlandin uudistus toteutettiin ja pyrittiin vastaamaan siihen kritiikkiin, jota

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2015 vp

yriytysten taholta tuli vielä kesällä esiin. Käsitykseni mukaan tämä kotimaan uudistettu palvelumalli on otettu aika hyvin vastaan, ja siinä on tietysti tärkeää huolehtia siitä, että yritykset saavat kaikki palvelut sujuvasti, sutjakkaasti ja yhdeltä luukulta ja että myöskin aikaisemmin hyvin toimineet verkostot kyetään pitämään tässä tärkeässä, arvokkaassa työssä mukana.

Tämän lisäksi haluan muistuttaa siitä, että meillä ei suinkaan ole matkailun vienninedistämistä lopetettu vaan sitä tehdään Team Finlandin alla Visit Finland -työnimikkeellä, ja se työ on yksi Team Finlandin tärkeitä painopisteitä. Tulemme kotimaan palvelumallin osalta myös edelleen kehittämään sitä, että sekä Team Finland että Yritys-Suomi toimivat paremmin keskinäisessä yhteistyössään kuin mikä tähän asti on ollut asianlaita. Siinä on tärkeää kyetä tarjoamaan pk-yrityksille parempaa palvelua viennin edistämisessä ja yritysten kansainvälistymisessä ja samalla tehdä tämä työ kustannustehokkaasti veronmaksajien varoja järkevästi hyödyntämällä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.